

עפ"ג 36950/03/19 - יקותיאל יהודה כהן נגד מדינת ישראל

בית משפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים
לפני כבוד השופטים: ר' פרידמן-פלדמן, א' אברבנאל, ח' זנדברג

עפ"ג 36950-03-19 יקותיאל יהודה כהן נ' מדינת ישראל 04 יולי 2019

בעניין: יקותיאל יהודה כהן
נגד
מדינת ישראל
המערער
המשיבה

פסק דין

השופטת ר' פרידמן-פלדמן:

ערעור על גזר דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כבוד השופטת ג'ויה סקפה שפירא) מיום 5.2.2019 בת"פ 34705-03-18, לפיו נגזר על המערער מאסר למשך שישה חודשים לריצוי בעבודות שירות; מאסר על תנאי; ופיצוי למתלוננים.

הערעור מופנה כנגד משך המאסר בעבודות שירות.

ההליכים בבית-משפט קמא

1. המערער הורשע, על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בשתי עבירות תקיפה ובעבירת איומים. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, כמפורט בגזר דינו של בית-משפט קמא, בין המערער, המתגורר עם הוריו, לבין שכניו, סכסוך על רקע התנגדות המערער לעבודות תמ"א 38 המתקיימות בבניין מגוריו.

ביום 19.12.2017, בשעות צהריים, רץ המערער לעבר מפקח הבניה, ש' ב', ירק לעברו, הרים ערימת עיתונים, השליכה לעבר המתלונן ואיים עליו באומרו "אני אהרוג אותך, אני אזיין אותך, מי אתה חושב שאתה". המערער הכה את המתלונן בפניו. בהמשך הרים המערער בלוק בניין וחתיכת ברזל, ואמר למפקח "בוא בוא יימח שמך". בשל מעשיו אלה הורשע המערער בעבירות איומים ותקיפה שיוחסו לו באישום הראשון.

ביום 6.12.2017, בשעות הבוקר, במדרגות הכניסה לבניין, תקף המערער את מפקח הבניה אברהם גיליס, בכך שהלך

לעברו ונתקל בו בחוזקה בכתף ימין. בשל מעשיו אלה הורשע המערער בעבירת תקיפה שיוחסה לו באישום השני.

3. שירות המבחן הגיש בבית-משפט קמא תסקיר בעניינו של המערער. בתסקיר התייחסות לנסיבותיו האישיות של המערער, כמפורט בגזר דינו של בית-משפט קמא.

מהתסקיר עולה כי המערער הרחיב לפני שירות המבחן בתיאור הסכסוך, שנמשך מזה כשלוש שנים. לטענתו הוריו רומו על ידי היזמים; פניותיו לעירייה לא נענו; ומתנהלת נגדו תביעת לשון הרע שהגישה החברה המפקחת על הבנייה.

שירות המבחן התרשם כי המערער לקח אחריות למעשיו, וביטא חרטה על ביצועו, אך מדבריו עולה כי הוא מטשטש את התנהגותו האלימה. כן טען כי פעל מתוך הגנה עצמית ומתוך צורך להגן על מגורי הוריו. שירות המבחן התרשם, כי המערער מודע לכך שפעל באופן אימפולסיבי, מבלי להתחשב בהשלכות מעשיו, אך במקביל הוא מתקשה לראות כיצד יכול היה להתנהל אחרת. המערער תיאר לפני שירות המבחן כי שבוע לאחר ביצוע העבירה הראשונה, הותקף בבניין מגוריו באמצעות גז מדמיע וחבטה של פטיש בראשו, על ידי צעירים, שלטענתו קשורים לתכנית הבינוי, ובעקבות כך אושפז בבית חולים. מאז התקשה לחזור לשגרה וחש תסכול ממערכת האכיפה. המערער הורחק מן המפקחים ומשכנים בצו הרחקה שנתם ביום 1.9.2018.

בתסקיר שירות המבחן התייחסות להתרשמות שירות המבחן מהמערער - לפיה ברקע להתנהגותו האלימה של המערער, תחושתו בדבר הצורך להגן על הוריו. צוין כי המערער מגלה יכולת לתפקד היטב בחלק ממישורי חייו, לוקח אחריות על מעשיו ומבטא רצון לקיים אורח חיים תקין ונורמטיבי. שירות המבחן סבר כי הסיכון הנשקף מן הנאשם להישנות עבירות אלימות הוא גבוה. תחילה הסכים המערער להשתתף בטיפול קבוצתי ייעודי בנושא אלימות, אך בהמשך חזר בו מהסכמתו.

לפיכך לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית, והמליץ לגזור על המערער מאסר לריצוי בעבודות שירות ומאסר על תנאי.

4. בית-משפט קמא קבע בגזר דינו כי מתחם העונש ההולם, בגין כל האירועים, נע בין שירות לתועלת הציבור בהיקף נרחב, לבין מספר חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי, פיצוי, ובמקרים המתאימים קנס.

בקביעת העונש המתאים, צוין כי המערער בן 37, נעדר עבר פלילי, הודה במיוחס לו וחסך זמן שיפוטי.

מנגד, צוין כי מתסקיר שירות המבחן עולה שהמערער אינו מקבל אחריות על העבירות, עמדתו קורבנית והוא רואה התנהלותו כלגיטימית על רקע הצורך להגן על הוריו ועל ביתם.

בית-משפט קבע כי תפיסה זו של המערער, מקימה סיכון ממשי לכך שיוסיף לנהוג באלימות במצבי לחץ, והתייחס לסירובו של המערער ליטול חלק בטיפול, שעשוי היה להפחית את מסוכנותו.

עוד צוין כי הסכסוך בין המערער לבין שכניו הוא סכסוך ממושך, והדבר מגביר את המסוכנות הנשקפת מהמערער, הן כלפי הצדדים לסכסוך והן כלפי צדדים שלישיים העשויים להיקלע לזירת הסכסוך, כפי שאירע עם המתלוננים בתיק הנוכחי. בהיעדר טיפול בנושא שליטה בכעסים, סבר בית-משפט קמא כי יש לתת משקל ממשי לשיקולי הרתעה אישית

והגנה על הציבור.

נוכח מכלול הנסיבות, קבע בית-משפט קמא כי יש לגזור עונשו של המערער בחלקו האמצעי של מתחם העונש הכולל, וכי מאסר בעבודות שירות למלוא התקופה, לצד רכיבי ענישה נלווים, מהווה עונש הולם המאזן בין מכלול שיקולי הענישה מחד גיסא, ויאפשר למערער להמשיך לטפל בהוריו מאידך גיסא.

טיעוני הצדדים בערעור

5. ב"כ המערער טענה לקיצור תקופת המאסר בעבודות שירות באופן ממשי.

לטענת ב"כ המערער, אין הלימה בין האירוע לבין התוצאה העונשית אליה הגיע בית-משפט קמא. לדבריה, התוצאה העונשית של מאסר לריצוי בעבודות שירות למשך שישה חודשים חמורה - אדם צריך לעשות פסק זמן בכל מהלך חייו ולבצע עבודות שירות מידי יום ביומו.

נטען כי העונש חמור ובלתי מידתי, בהתחשב בעברו הנקי של המערער, בהודאתו, במצבו הנפשי והמשפחתי ובנסיבותיו המיוחדות של המקרה.

לטענת ב"כ המערער, המעשים מושא כתב האישום אינם מאפיינים את מהלך חייו הנורמטיבי של המערער, והיה על בית המשפט לראותם כאירוע חריג, על רקע הסכסוך הקיים בין המערער לבין יזמי תוכנית תמ"א 38 בבניין מגוריו ומגורי הוריו. ב"כ המערער התייחסה לתלונות הדדיות שהוגשו על ידי הצדדים לסכסוך; להתנכלות כלפיו וכלפי הוריו; ולאירוע תקיפה חמור שהתרחש כנגדו, שהביא לפציעתו.

נטען כי בית המשפט לא הביא בחשבון את הרקע לאירועים, שהיה בו שיקול משמעותי לקולה בעת גזירת דינו של המערער.

כן נטען כי בית המשפט קבע, ללא בסיס ראיתי, כי העובדה שהמערער אחז בברזל ובלבנה במהלך האירוע, הייתה עלולה להוביל לתוצאה חמורה יותר. בנוסף נטען כי לא נלקח בחשבון מצבו הנפשי של המערער, המתמודד עם קשיים נפשיים ומטופל תרופתית נגד דיכאון.

לטענת ב"כ המערער, המערער לקח את האירועים באופן קשה; הוריו נאלצו למכור את הדירה ולעבור למקום מגורים חדש; המשפחה, לדבריה, שילמה מחיר כבד.

לפיכך ביקשה, כאמור, לקצר את משך עבודות השירות, ולהעמידו על תקופה של חודש ימים.

6. ב"כ המשיבה טענה כי אין מקום להתערב בגזר דינו של בית-משפט קמא. לטענתה, בית המשפט שקל את כל הנסיבות, והתרשם מהצורך בהרתעה משמעותית. בית המשפט לא מיצה את הדין עם המערער ולא שלח אותו למאסר ממש. לדבריה, לא ניתן לומר שגזר הדין מחמיר עם המערער בצורה משמעותית. לפיכך ביקשה לדחות את הערעור.

7. לאחר שמיעת טיעוני ב"כ הצדדים, אנו סבורים כי יש מקום להקל במידת מה בעונשו של המערער.
8. מעיון בגזר דינו של בית-משפט קמא, עולה כי נלקחו בחשבון כל הנתונים הרלבנטיים בעניינו של המערער. בית המשפט התחשב, מחד גיסא, בהודאתו של המערער ובהעדר עבר פלילי, ומאידך גיסא, בכך שהמערער סירב להמלצת שירות המבחן לקבלת טיפול.
- בית המשפט שם בגזר דינו דגש על מסוכנותו של המערער, כעולה ממעשיו, ועל הצורך בענישה מרתיעה בעניינו, ובהתאם לכך גזר דינו של המערער באמצע מתחם העונש ההולם.
9. ככלל, עבירות אלימות הן עבירות חמורות, ועל בתי המשפט לסייע במלחמה בהן, באמצעות ענישה מרתיעה.
- בעניינו, לא מדובר בעבירות ברף הגבוה - ובהתאם לכך קבע בית-משפט קמא מתחם עונש הולם המתחיל בשירות לתועלת הציבור והרף העליון שלו עומד על מספר חודשי מאסר.
- בהתחשב בכך שמדובר בנאשם שבמהלך 37 שנות חייו הסתבך לראשונה בעבירות, והודה במיוחס לו, אלמלא הצורך בענישה מרתיעה, בשל אופי הסכסוך והרקע לעבירות, היה עונשו של המערער ממוקם בתחתית מתחם הענישה. כאמור, בית המשפט העמיד את העונש באמצע המתחם, בשל מסוכנותו של המערער, כפי שראוי היה לעשות.
- העונש שנגזר על המערער הולם את מכלול הנסיבות, ולא מצאנו כי נפלה בגזר הדין טעות המצדיקה, כשלעצמה, התערבות של ערכאת הערעור.
10. עם זאת, מאז ניתן גזר הדין, חל שינוי נסיבות, שיש בו כדי להשליך על גזר הדין.
- אין מחלוקת על כך שהסתבכותו הפלילית היחידה של המערער, קשורה בסכסוך על רקע עבודות במסגרת תמ"א 38, ובכך גם באה לידי ביטוי המסוכנות אשר בית-משפט קמא נתן לה, כאמור, משקל רב בגזר דינו.
- לטענת ב"כ המערער, דירת ההורים נמכרה והמערער והוריו עברו למקום מגורים אחר. לפיכך, ניתן להניח כי המסוכנות, הקשורה בסכסוך הנקודתי, פחתה. שינוי זה מאפשר למקם את עונשו של המערער קרוב יותר לתחתית מתחם הענישה.
11. בנסיבות אלה, מצאנו לנכון להעמיד את תקופת המאסר בעבודות שירות על שלושה חודשים, חלף שישה חודשים שקבע בית-משפט קמא.
- יתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

12. המערער יתייצב לביצוע עבודות השירות ביום 12.8.2019 בשעה 09:00, במשרדי הממונה על עבודות שירות, במפקדת מחוז דרום שליד כלא באר שבע.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לב"כ הצדדים, לממונה על עבודות שירות, ולשירות המבחן.

ניתן היום, א' תמוז תשע"ט, 04 יולי 2019, בהעדר הצדדים (על פי הסכמתם).

חיה זנדברג, שופטת

אלי אברבנאל,
שופט

רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת